

Zijn geestesziekten hersenziekten?

Pieter R. Adriaens | Hoger Instituut voor Wijsbegeerte, KU Leuven

Breinwijzer | Gent, 13 februari 2020

Overzicht

1. Inleiding: twee vragen
2. Geestesziekten en hersenziekten
3. Wat maakt een ziekte tot een geestesziekte?
4. Conclusie

1. Inleiding

- **Twee vragen**

- X = mentale toestand(en) en/of gedraging(en)
- Wat maakt X tot een (symptoom van een) stoornis Y?
- Wat maakt stoornis Y tot een *psychische* stoornis?

Gezondheid

①

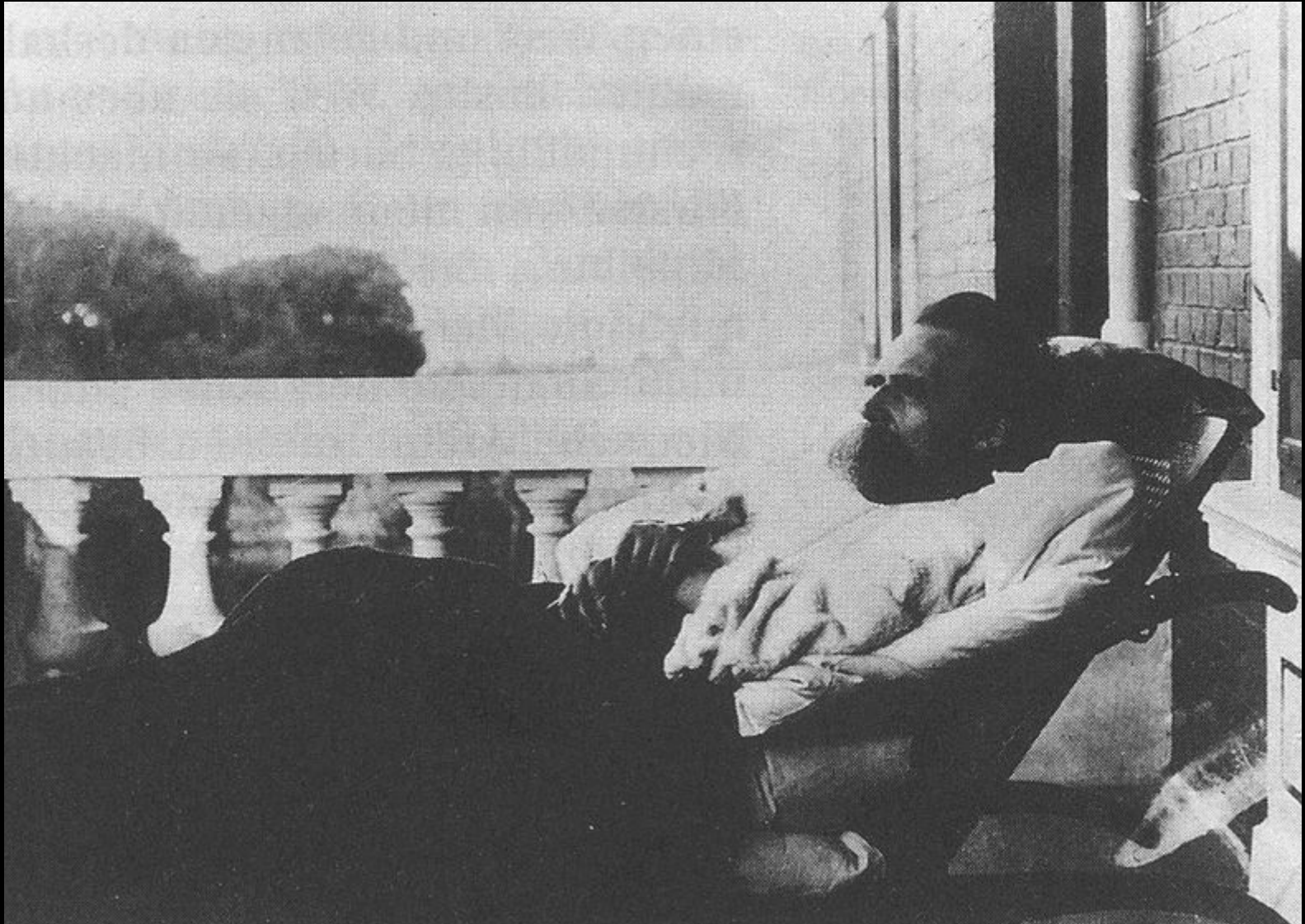
Ziekte

②

Geest

Hersenen

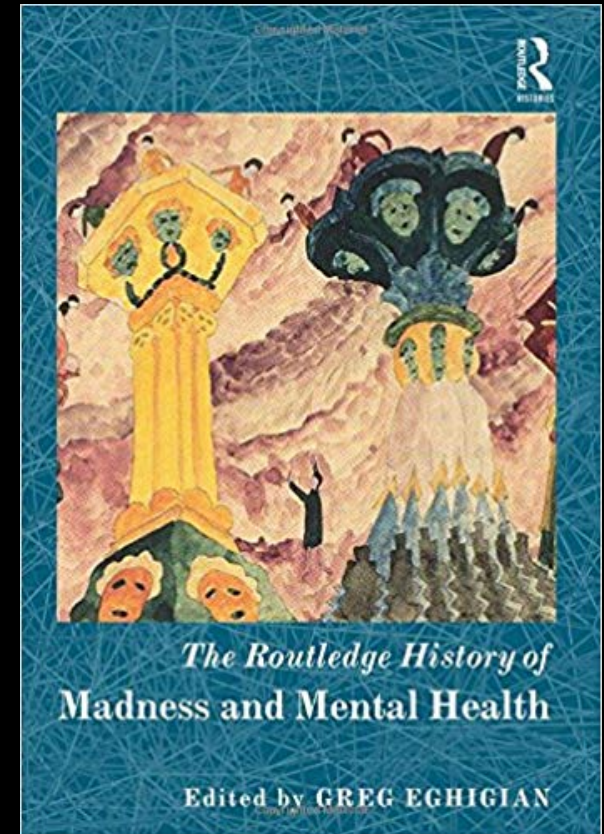
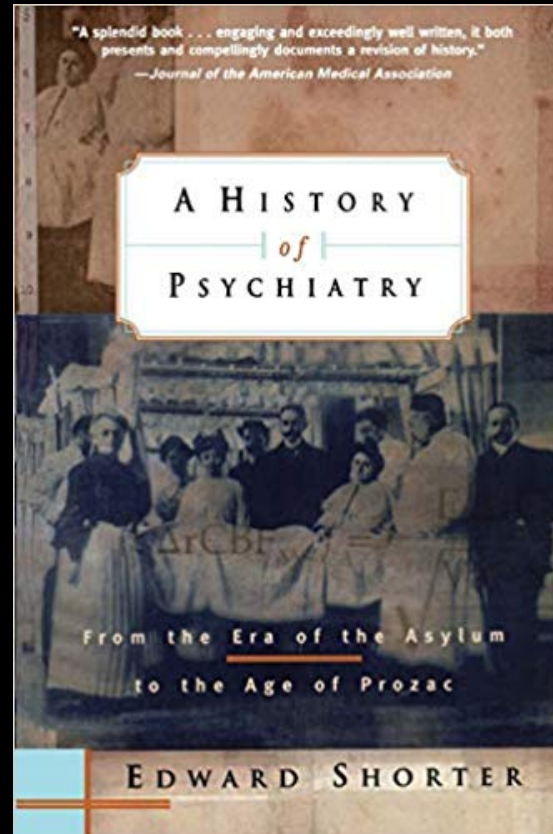
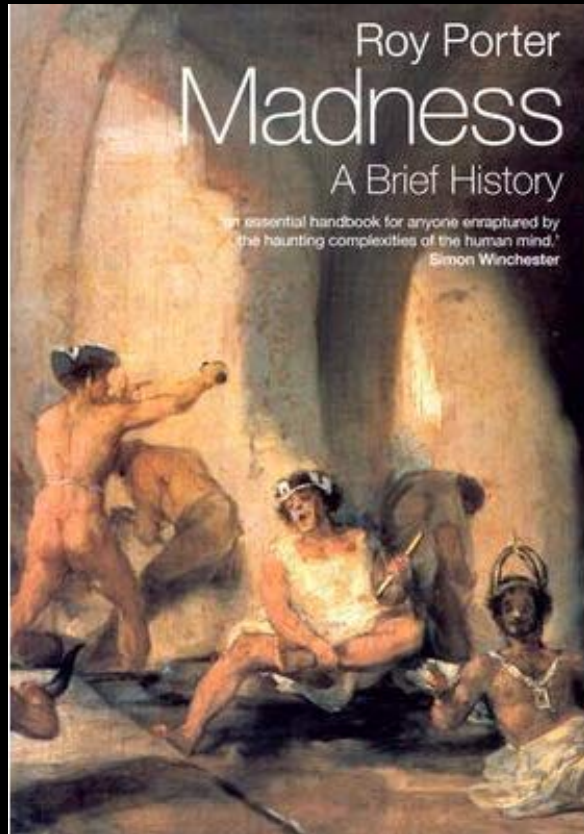

Nietzsches verwarring: een psychiatrisch of neurologisch probleem?

2. Geestesziekten versus hersenziekten

- Een reëel onderscheid?

- Instituties
- Attitudes
- Wetgeving (?)
- Handboeken
- Opleidingen
- ...

Twee verschillende historische trajecten

Directory

Othmer Pavilion

	Floor
Avram Conference Center	1
Dental	2
Endoscopy	6
Gastroenterology	6
Nephrology	4
Neurology	3
Nuclear Medicine	7
Ophthalmology	4
Pulmonary Medicine	3
Radiation Oncology	Sub-B
Radiology	B
Renal Dialysis	5
Urology	7
Vascular	9

Amity Pavilion

	Floor
97 Amity Lobby	1
Administration	4
Bloodless Medicine	2
Cancer Center	2
Cardiac Catheterization	5
Cardiology	5
Department Of OB/GYN	3
Department Of Pediatrics	5
Department Of Psychiatry	5
Endocrinology	1
Medical Library	1
Medical Records	2
Neurology	6
Nursing Administration	4
Orthopedics	1
Pediatric Primacy Care	2
PST-Pre-Surgical Testing	2
ACU-Ambulatory Care Unit	2
Speech And Hearing	5
Women's Health	3

Polhemus Pavilion

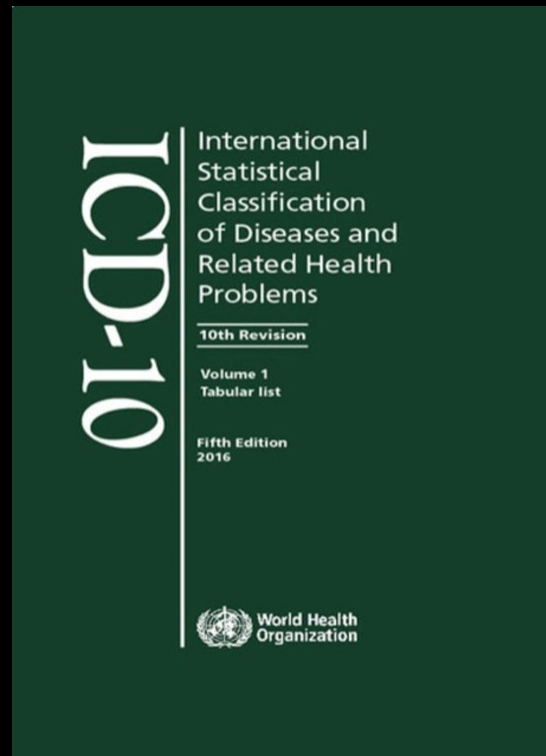
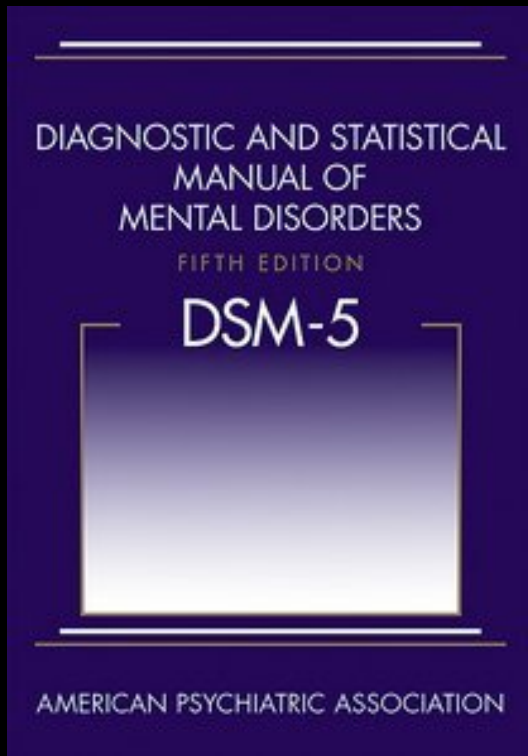
	Floor
Allergy And Asthma Clinic	6
Department Of Anesthesiology	3
Department Of Surgery	1
Pain Management	4

Campus Map

Twee verschillende afdelingen: neurologie en psychiatrie

Twee verschillende attitudes ten aanzien van Olga in *Turks Fruit*

ICD-10 Version:2016

Search

▼ ICD-10 Version:2016

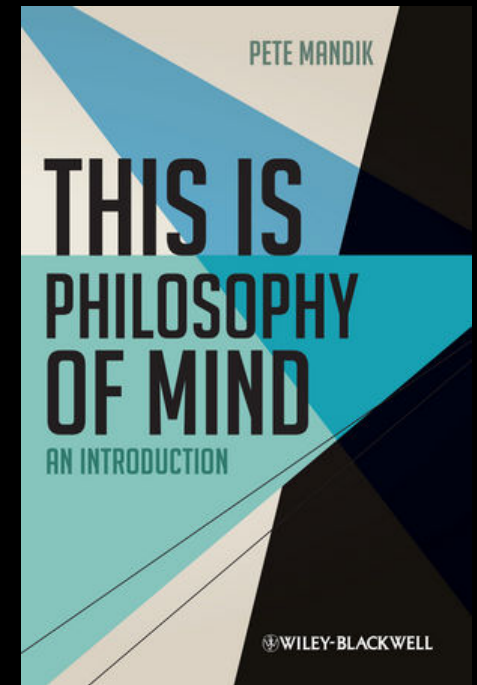
- ▶ I Certain infectious and parasitic diseases
- ▶ II Neoplasms
- ▶ III Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism
- ▶ IV Endocrine, nutritional and metabolic diseases
- ▶ V Mental and behavioural disorders
- ▶ VI Diseases of the nervous system
- ▶ VII Diseases of the eye and adnexa
- ▶ VIII Diseases of the ear and mastoid process
- ▶ IX Diseases of the circulatory system
- ▶ X Diseases of the respiratory system
- ▶ XI Diseases of the digestive system
- ▶ XII Diseases of the skin and subcutaneous tissue
- ▶ XIII Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
- ▶ XIV Diseases of the genitourinary system
- ▶ XV Pregnancy, childbirth and the puerperium
- ▶ XVI Certain conditions originating in the perinatal period
- ▶ XVII Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
- ▶ XVIII Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified
- ▶ XIX Injury, poisoning and certain other consequences of external causes
- ▶ XX External causes of morbidity and mortality
- ▶ XXI Factors influencing health status and contact with health services
- ▶ XXII Codes for special purposes

Twee verschillende (hoofdstukken in) handboeken

3. De eigenheid van geestesziekten

- *Philosophy of mind*

- Persoonsidentiteit
- Wilsvrijheid
- De verhouding tussen lichaam en geest
- ...

‘Psychiaters “beleven” het probleem van lichaam en geest in hun dagelijks werk, meer dan eender welke andere beroepsgroep ter wereld. Psychiaters die zowel farmacologische als psychologische behandelingsmethoden gebruiken, veranderen voortdurend van perspectief. Enerzijds zien ze de disfunctie van hun patiënten als een probleem in hersenfunctioneren, dat ze proberen te behandelen met medicatie. Anderzijds zien ze het probleem als een psychologisch disfunctioneren in een individu dat zich kenmerkt door mentale toestanden, zoals hoop, verlangen en angst – toestanden die ze hopen te behandelen met psychotherapie.’ (Kendler 2008, 9).

Kenneth Kendler →

3. De eigenheid van geestesziekten

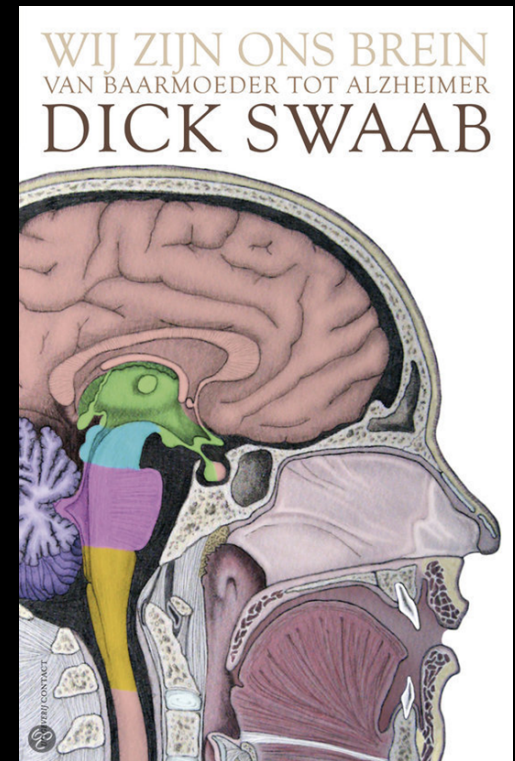
- **Verschillende antwoorden**

- Reductionistisch fysicalisme
- Niet-reductionistisch fysicalisme
- Eliminativistisch fysicalisme

3. De eigenheid van geestesziekten

- **Reductionisme**

- De geest = de hersenen
- Onderscheid GZ-HZ verdwijnt
- Gaat in tegen onze zelfervaring

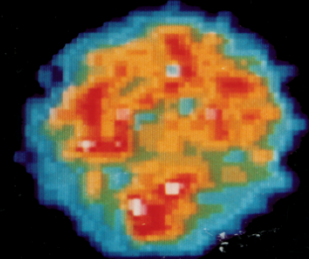

"Her book will be especially valuable to anyone who knows someone afflicted with a mental illness."
—*New York Times Book Review*

THE BROKEN BRAIN

*The Biological
Revolution in Psychiatry*

NANCY C. ANDREASEN, M.D., Ph.D.

Nancy Andreasen, verdediger van het reductionisme in de jaren 1980

3. De eigenheid van geestesziekten

- **Niet-reductionisme**

- De geest > de hersenen
- Een volledige reductie is onmogelijk
- Wat blijft er over?

3. De eigenheid van geestesziekten

- *Marks of the mental*

- Subjectiviteit
- Fenomenaal bewustzijn →
- Intentionaliteit

3. De eigenheid van geestesziekten

- Overzicht

Bengt Brülde

- *The symptom view*
- *The internal cause view*
- *The pluralist view*

3. De eigenheid van geestesziekten

- **Psychische symptomen (1/3)**

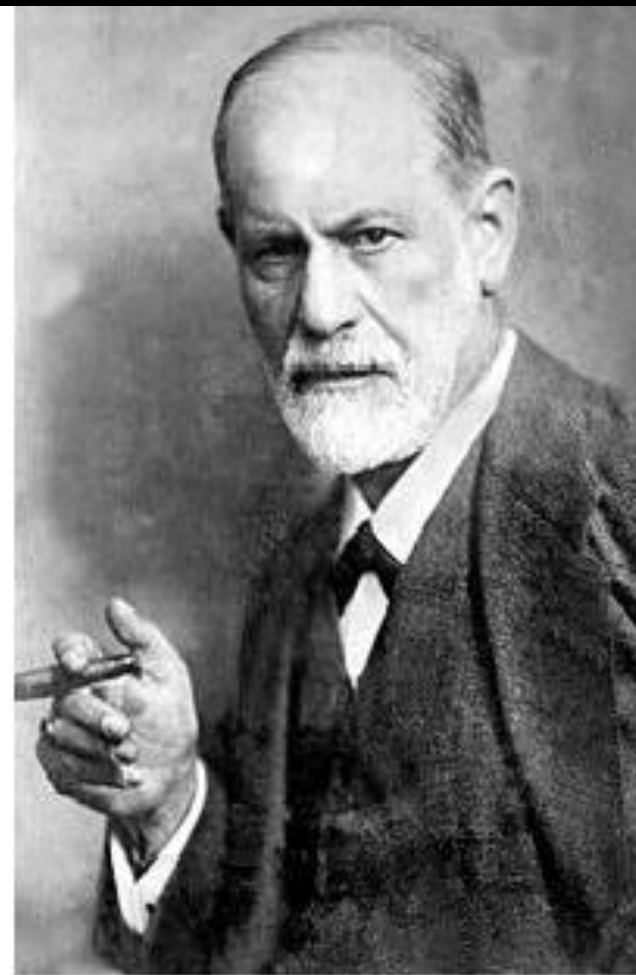
- *The symptom view*
- Psychische symptomen → psychische stoornissen
- Voorbeeld: fobie

3. Waarom psychische stoornissen?

- **Psychische oorzaken (2/3)**

- *The internal cause view*
- Psychische oorzaak → psychische stoornis
- Voorbeeld: Anna O.

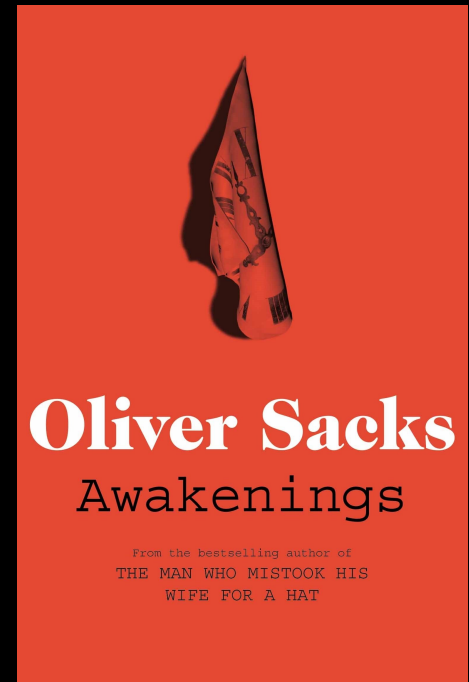

Josef Breuer, Anna O. & Sigmund Freud

Psychische oorzaken (1/4)

- Drie definities van 'psychisch'

- Niet-lichamelijke oorzaken →
- Prototypisch psychische oorzaken
- Intentionele oorzaken

Bestaan er depressies zonder psychische
(dat wil zeggen) intentionele oorzaak?

3. Waarom psychische stoornissen?

- **Pluralisme (3/3)**

- *The pluralist view*
- P oorzaken → L stoornissen → P symptomen
- L oorzaken → P stoornissen → L symptomen

Conclusie

